

Joanna Karpińska-Olszewska, Anna Kotasińska
Uniwersytet Wrocławski

Perspektywa przystąpienia Polski do strefy euro a nowelizacja Konstytucji

Streszczenie

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej 1 maja 2004 r. było jednoznaczną deklaracją włączenia do strefy euro w ramach dalszej perspektywy czasowej. Dołączenie na prawach pełnego członka do Unii Gospodarczej i Walutowej pozostaje możliwe po spełnieniu przez kraj m.in. kryteriów konwergencji prawnej. Pozostają one równoznaczne z potrzebą dostosowania przepisów i regulacji prawa krajowego do unijnych norm obowiązujących państwa. Nowelizacja Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej pozostaje w ramach tego aspektu niezbędna. Przystąpienie do strefy euro oznacza potrzebę przededefiniowania polityki pieniężnej kraju, a co się z tym wiąże ponownego określenia kompetencji instytucji zajmujących się kwestiami finansowymi na szczeblu państwa, a więc Narodowego Banku Polskiego oraz Rady Polityki Pieniężnej. Część posiadanych dotychczas kompetencji będzie musiała zostać scedowana na instytucje Unii Europejskiej, przede wszystkim Europejski Bank Centralny.

Celem artykułu jest wykazanie obszarów Konstytucji RP, które w ramach perspektywy przystąpienia Polski do strefy euro wymagają nowelizacji. Zastosowana metoda decyzyjna umożliwi wskazanie elementów koniecznych do przededefiniowania bądź dookreślenia. Ponadto stworzone ramy teoretyczne pozwolą określić zasadność ewentualnego przeprowadzenia referendum w sprawie zmian dotychczasowych zapisów. W związku z powyższym artykuł ma charakter badawczy.

Słowa kluczowe: Konstytucja, Narodowy Bank Polski, Rada Polityki Pieniężnej, strefa euro, Unia Gospodarczo-Walutowa, Europejski System Banków Centralnych.

Kody JEL: F15, F33, F36

Wstęp

Polska podpisując *Traktat Akcesyjny*, stała się nie tylko członkiem Unii Europejskiej, ale również „niepełnym” uczestnikiem Unii Gospodarczej i Walutowej, krajem z derogacją. Data przystąpienia do strefy euro, mimo wielu zapowiedzi ze strony władz państwa, nie została dotychczas określona. Włączenie wiąże się nie tylko z wolą wyrażoną ze strony kraju, ale również spełnieniem warunków wytyczonych w ramach nominalnych kryteriów konwergencji z Maastricht. Należy wśród nich wymienić kryterium stabilności cen, długoterminowych stóp procentowych, fiskalne oraz kursu walutowego. Poza wypełnieniem warunków konwergencji nominalnej istotne pozostaje również zrealizowanie założeń konwergencji realnej tj. strukturalnego podobieństwa gospodarki Polski do strefy euro oraz podobnego przebiegu cykli koniunkturalnych (Stryjek 2009).

Kwestia zmiany polskiego statusu nie stanowi nowego problemu, jest jedynie przedefiniowywana ze względu na dynamiczną sytuację panującą na arenie międzynarodowej, w ramach struktur unijnych i wewnętrznych państwa. Po raz pierwszy sprawa ta została poruszona w wydanej przez Radę Polityki Pieniężnej w 1998 r. *Strategii polityki pieniężnej na lata 1999-2003*. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w ramach dokumentu Polska powinna dokonać szeregu zmian w zakresie polityki pieniężnej, aby realizacja celu inflacyjnego została oparta na płynnym kursie waluty, z którym powinna wejść do mechanizmu ERM II (Sporek 2015). Zmiany oparte są na wypełnieniu założeń wytyczonych względem państw kandydujących do strefy euro. Do końca 2017 r. Polska zrealizowała cztery spośród sześciu kryteriów. Niespełnione pozostają kryteria kursowe, które wymagają wejścia do ERM II oraz zgodności legislacji wiążące się ze zmianą ustawodawstwa w zakresie polityki pieniężnej. Kryterium zgodności legislacji obejmuje niezależność instytucjonalną, finansową i personalną banku centralnego, zapewnienie zgodności prawa krajowego przez państwo członkowskie ze statutem Europejskiego Systemu Banków Centralnych oraz spójność celów banków (*Integracja Polski ze strefą euro: uwarunkowania członkostwa i strategia zarządzania procesem* 2005). Podstawowym przekształceniem, które musi zostać przeprowadzone na poziomie krajowym, jest nowelizacja zapisów Konstytucji RP. Ustawa zasadnicza została dostosowana, poprzez zapis art. 90 do wymogów związanych z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Nie przewidziano wówczas modyfikacji związanych z perspektywą włączenia do strefy euro. Zgodnie z zawartym zapisem państwu przyznano kompetencję do przekazania organizacji międzynarodowej lub organowi międzynarodowemu kompetencji organów władzy państwowej w niektórych sprawach (*Konstytucja...* 1997).

Konieczne do wprowadzenia waluty euro w Polsce zmiany nie dotyczą ustawy zasadniczej w ujęciu kompleksowym, a jedynie aspektów polityki pieniężnej regulowanej w jej ramach. Celem jest dostosowanie polskiego prawodawstwa do przyjęcia i funkcjonowania w obiegu krajowym euro. Włączenie nowej waluty pozostaje równoznaczne ze zmianą uprawnień posiadanych dotychczas przez Narodowy Bank Polski oraz prawdopodobną likwidację Rady Polityki Pieniężnej. Część kompetencji posiadanych dotychczas przez krajowy bank centralny zostanie przeniesiona na działający w ramach Unii Europejskiej Europejski Bank Centralny. Konieczne pozostanie więc dostosowanie w ramach krajowego porządku prawnego do wymogów niezależności narodowych banków centralnych określonych w przepisach traktatowych, czyli wypełnienie wymogu art. 130 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Majchrzak 2013). Wskazany zapis porusza kwestie niezależności w podejmowanych działaniach Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zarówno na poziomie instytucji unijnych, jak i struktur państwowych. Przeddefiniowania wymagają również pozostałe regulacje i ustawy obejmujące swoim zakresem politykę pieniężną państwa, jednak nie stanowią one przedmiotu niniejszego artykułu.

Nowelizacja przepisów Konstytucji RP nie jest procesem długotrwałym i skomplikowanym pod względem prawnym. Istotna na tym poziomie pozostaje deklaracja ze strony władz państwa, co do jedności w ramach podejmowanej decyzji. Zmiana ustawy zasadniczej to sprawa istotna w momencie, kiedy będzie już znany termin przystąpienia Polski do strefy euro. Nie mniej ważne jest jednak podejmowanie rozmów dotyczących nowelizacji, a przede wszystkim kwestia przededefiniowania dotychczasowej roli Narodowego Banku Polskiego oraz zasadność dalszego funkcjonowania Rady Polityki Pieniężnej zarówno na poziomie struktur państwowych, jak i opinii publicznej. Włączenie Polski do strefy euro pozostaje, z racji funkcjonowania w ramach Unii Europejskiej i zapisów *Traktatu Akcesyjnego*, kwestią nieuniknioną. Można wręcz stwierdzić, iż integracja europejska państwa przeprowadzana dotychczas nie została w pełni zakończona. Wprowadzenie waluty euro na poziomie kraju wiąże się zarówno z szeregiem korzyści, jak i barier. Istotnym pozostaje odpowiednie przygotowanie struktur na zmianę jednostki płatniczej. Nowelizacja Konstytucji RP stanowi podstawę w ramach realizacji kryterium zgodności legislacji i pociąga za sobą zmiany na poziomie pozostałych dokumentów dotyczących polityki pieniężnej państwa. Modyfikacja przepisów ustawy zasadniczej powinna zostać przeprowadzona najpóźniej w dniu przystąpienia państwa do strefy euro. Stanowi to nie tylko gwarancję właściwego funkcjonowania w ramach nowej polityki pieniężnej, ale zapewnia stabilność państwa do chwili posługiwania się dotychczasową walutą.

Prawo emisji pieniądza

Uzyskanie przez Polskę statusu pełnoprawnego członka Unii Gospodarczej i Walutowej jest związane z zastąpieniem obowiązującej waluty – złotego, przez euro. Zmiana dotychczasowego statusu państwa i wejście do strefy euro przebiegają zgodnie z procedurą określoną w ramach art. 140 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Jaskiernia). Zapis definiuje obowiązek składania sprawozdań dotyczących postępów państwa objętego derogacją w celu wypełnienia pełnego uczestnictwa w Unii Gospodarczej i Walutowej przez Komisję i Europejski Bank Centralny (*Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*).

Podstawowym zapisem wymagającym modyfikacji na poziomie Konstytucji RP jest art. 227 pkt 1. Ustala on, iż Narodowy Bank Polski to bank centralny państwa. W związku z powyższym instytucji tej przyznane jest wyłączne prawo emisji pieniądza, ustalania oraz realizowania polityki pieniężnej kraju. Ponadto odpowiada on za wartość polskiego pieniądza (*Konstytucja 1997*). Włączenie państwa do Unii Gospodarczej i Walutowej na zasadach równoprawnego członka wiąże się z przekazaniem dotychczasowych kompetencji w zakresie emisji pieniądza i ustalania zakresu polityki pieniężnej do uprawnień realizowanych w ramach Europejskiego Systemu Banków Centralnych (Majchrzak 2013). Poprzez ograniczenie posiadanych dotychczas kompetencji, jak również ich scedowanie na unijne instytucje, Narodowy Bank Polski stanie się jednym z ich elementów składowych. Pozbawienie

banku centralnego kraju wskazanych uprawnień nie wiąże się jednak z brakiem zasadności dalszego funkcjonowania instytucji. Narowy Bank Polski pozostaje nadal istotny w kształtowaniu polityki pieniężnej państwa, mimo ograniczonej roli. Będzie on stanowił instytucjonalną część Europejskiego Systemu Banków Centralnych (Majchrzak 2013). Zadaniem Narodowego Banku Centralnego po przystąpieniu Polski do strefy euro będzie realizacja celów wyznaczonych przez Europejski System Banków Centralnych oraz powierzonych w jego ramach zadań.

Ponadto przedefiniowaniu ulegnie również stwierdzenie przyznające dla Narodowego Banku Polskiego odpowiedzialność za wartość polskiej waluty. Po przystąpieniu Polski do strefy euro zostanie ona zastąpiona odpowiedzialnością za utrzymywanie stabilności cen – jednego z kryteriów konwergencji, które państwa przystępujące do strefy euro mają obowiązek utrzymywać również w okresie członkostwa w strefie (Majchrzak 2013). W związku z powyższym wraz z wejściem Polski do strefy euro głównym zadaniem Narodowego Banku Polskiego będzie utrzymywanie stabilności cen.

Pomimo potrzeby przedefiniowania i określenia na nowo zakresu obowiązków i zadań należących do Narodowego Banku Polskiego zmianie nie ulega pełniona dotychczas rola. Instytucja nadal pozostanie, zgodnie z zapisami zawartymi dotychczas w Konstytucji RP, bankiem centralnym państwa. Ze względu włączenie do strefy euro będzie w tym obszarze konieczne wprowadzenie zapisu, iż stanowi on element składowy Europejskiego Systemu Banków Centralnych. Wskazane w obrębie art. 227 nowelizacje powinny zostać wprowadzone najpóźniej w dniu wstąpienia Polski do strefy euro. Ze względu na potrzebę określenia na nowo kompetencji instytucji, jak również jej miejsca w strukturze państwa, przygotowywania do modyfikacji powinny rozpocząć się wraz z przystąpieniem Polski do Unii Gospodarczej i Walutowej. Ponowne zdefiniowanie zakresu obowiązków wiąże się z koniecznością przedefiniowania zadań nie tylko w ramach Narodowego Banku Polskiego, ale również struktur podległych.

Kwestia związana z wyłącznym prawem emisji pieniądza pozostaje istotna nie tylko dla Narodowego Banku Polskiego jako instytucji posiadającej konstytucyjne prawo kreowania polityki pieniężnej państwa. Zmiana waluty wiąże się również z koniecznością zaakceptowania „nowej rzeczywistości” przez społeczeństwo. Wypełnienie kryteriów konwergencji jest równoznaczne z przygotowaniem na zaistniałą zmianę gospodarki i finansów państwa. W zapisach unijnych nie funkcjonują ramy czasowe, jak również kryteria przygotowujące obywateli do zmiany waluty, a co się z tym wiąże warunków płacowych oraz dotychczasowych cen, które poprzez wyrażanie w „innej walucie” mogą nieznacznie różnić się od dotychczas obowiązujących. Ponadto dla mieszkańców o radykalnych poglądach likwidacja waluty narodowej jest równoznaczna z utratą jednego z elementów suwerenności i pełnej niezależności państwa. Warto, aby przy wypełnianiu kolejnych zobowiązań i warunków zmiany statusu państwa w obszarze Unii Gospodarczej i Walutowej podjęta została również edukacja wśród obywateli.

Niezależność Narodowego Banku Polskiego

Nowelizacje, które powinny zostać wprowadzone na poziomie Narodowego Banku Polskiego w obszarze Konstytucji RP, dotyczą nie tylko kwestii związanych z określeniem na nowo zadań i obowiązków instytucji. Ze względu na konieczność włączenia Narodowego Banku Polskiego jako krajowego banku centralnego do Europejskiego Systemu Banków Centralnych istnieje potrzeba zdefiniowania zakresu niezależności. Ze względu na obowiązujące zapisy ustawa zasadnicza wymaga przededefiniowania. Do momentu nowelizacji bądź wstąpienia Polski do strefy euro Narodowy Bank Polski wypełnia zadania określone w Konstytucji RP, ustawie o Narodowym Banku Polskim oraz ustawie Prawo Bankowe. Wśród organów instytucji należy wskazać prezesa Narodowego Banku Polskiego, Radę Polityki Pieniężnej oraz zarząd Narodowego Banku Polskiego (*O NBP*).

Na mocy Konstytucji RP Narodowy Bank Polski pozostaje zależny od organów państwa, zarówno pod względem personalnym, jak i instytucjonalnym. Utrzymanie takiego stanu po wstąpieniu do strefy euro pozostaje niemożliwe. Zmianie musi ulec przede wszystkim art. 198 pkt 1 Konstytucji RP. Określa on, iż za naruszenie ustawy w związku z zajmowanym stanowiskiem, lub w zakresie swojego urzędowania odpowiedzialność konstytucyjną przed Trybunałem Stanu ponosi Prezes Narodowego Banku Polskiego. Zapis ten koliduje z unijnym prawem, któremu będzie podlegała Polska po wejściu do strefy euro. Zgodnie ze Statutem Europejskiego Banku Centralnego i Europejskiego Systemu Banków Centralnych prezes krajowego banku centralnego może zostać odwołany w momencie niespełniania warunków koniecznych względem zajmowanej funkcji bądź też dopuszczenia się poważnego uchybienia. Prawo Unii Europejskiej nie reguluje więc kwestii związanej z łamaniem przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego Konstytucji RP. Ponadto odwołanie z funkcji prezesa krajowego banku centralnego może nastąpić jedynie na mocy decyzji Europejskiego Banku Centralnego (Majchrzak 2013). Prezes, ze względu na tworzenie przez krajowy bank centralny jednego z elementów struktury Europejskiego Systemu Banków Centralnych musi pozostawać funkcją w pełni niezależną od państwa. Nie jest to jednak równoznaczne z brakiem podległości władzom na poziomie krajowym bądź też całkowitą samowolą w ramach podejmowanych działań. Wskazane powyżej zapisy Konstytucji RP w zakresie niezależności personalnej powinny ulec modyfikacji, która nie jest jednoznaczna z całkowitą zmianą. W ramach ustawy zasadniczej, po wstąpieniu Polski do strefy euro, niezbędne będzie uzupełnienie artykułów dotyczących podległości funkcji Prezesa krajowego banku centralnego wobec Europejskiego Banku Centralnego i określenia na nowo miejsca w ramach struktur państwa.

Zapisek Konstytucji RP, który wymaga nowelizacji na poziomie określenia niezależności instytucjonalnej Narodowego Banku Polskiego, jest art. 203. Zgodnie z dotychczas obowiązującym prawem Naczelną Izbą Kontroli to organ kontrolujący działalność Narodowego Banku Polskiego z punktu legalności, gospodarności, celowości i rzetel-

ności (*Konstytucja...* 1997, art. 203). Kryteria konwergencji, których wypełnienie pozostaje elementem niezbędnym w celu przystąpienia państwa do stref euro, wymagają niezależności krajowego banku centralnego. Wskazany zapis w ramach ustawy zasadniczej uzależnia na poziomie kontroli Narodowy Bank Polski od Naczelnej Izby Kontroli. Zapis ten wraz z przystąpieniem Polski do strefy euro będzie musiał zostać znowelizowany z uwzględnieniem zmiany o współtworzeniu przez Narodowy Bank Polski struktur Europejskiego Banku Centralnego. W związku z powyższym Naczelna Izba Kontroli nie będzie mogła stanowić organu kontrolnego względem Narodowego Banku Polskiego, ale z wykazaniem obszarów podległych Europejskiemu Bankowi Centralnemu (Majchrzak 2013). Stanowiłoby to kolizję, w wyniku której polskie organy kontrolne sprawowałyby nadzór nad instytucjami unijnymi. W związku z powyższym Narodowy Bank Polski powinien po wstąpieniu do strefy euro pozostawać instytucją podległą Europejskiemu Bankowi Centralnemu oraz instytucjom krajowym zgodnie ze znowelizowanymi zapisami w Konstytucji uwzględniającymi wzajemne zależności, oraz hierarchię w prawie. Istotnym pozostaje więc uzupełnienie zapisów, które będą wskazywały granicę kompetencji i zależności od poszczególnych organów unijnych bądź państwowych. Ponadto należy pamiętać, iż istotne w tym zakresie pozostaje nie tylko zdefiniowanie zależności Narodowego Banku Polskiego jako krajowego banku centralnego. Niezbędnym w celu prawidłowego funkcjonowania instytucji jest również właściwa integracja prawna w ramach systemu europejskiego. Wykazane zmiany w ustawie zasadniczej stanowią jedynie podstawę modyfikacji i wiążą się z szeregiem korekt w ramach pozostałych dokumentów regulujących kwestię działalności Narodowego Banku Polskiego.

Likwidacja Rady Polityki Pieniężnej?

Rada Polityki Pieniężnej na mocy art. 227 pkt 2 Konstytucji RP stanowi organ Narodowego Banku Polskiego. Wśród jej zadań ustawa zasadnicza, w ramach art. 227 pkt 6, wskazuje na ustalanie corocznych założeń polityki pieniężnej, przedkładanie ich do wiadomości Sejmowi równocześnie z przedłożeniem przez Radę Ministrów projektu ustawy budżetowej (*Konstytucja...* 1997, art. 227 pkt 6). Szczegółowe regulacje dotyczące zasad funkcjonowania Rady Polityki Pieniężnej zostały ujęte w Ustawie o Narodowym Banku Polskim. W ramach najważniejszych zadań jej powierzonych należy wskazać dbanie o stabilność polskiej złotówki. Istotną cechą Rady Polityki Pieniężnej jest jej niezależność, zarówno na poziomie instytucjonalnym, jak i personalnym.

W związku z koniecznością przedefiniowania miejsca i roli Narodowego Banku Polskiego zmian wymaga również Rada Polityki Pieniężnej. W przypadku tego organu powstaje pytanie o dalszą zasadność jego działalności. Zmiany podjęte w Konstytucji RP mogą być równoznaczne z usunięciem zapisów o jej funkcjonowaniu. Wstąpienie Polski do strefy euro pozostaje jednoznaczne z przeniesieniem części dotychczasowych kompe-

tencji Narodowego Banku Polskiego na Europejski Bank Centralny. Są to również zadania i obowiązki wykonywane dotychczas przez Radę Polityki Pieniężnej. Włączenie do strefy euro może więc implikować wobec Rady Polityki Pieniężnej skutki dwojakiego rodzaju. Pierwszy, wskazany powyżej, likwidacja jako organu, którego kompetencje zostały przekazane i rozdzielone w ramach nowych uwarunkowań prawnych tj. zadań Europejskiego Banku Centralnego. Drugie z rozwiązań to modyfikacja dotychczasowego charakteru Rady Polityki Pieniężnej i zmiana formy jej działalności (Majchrzak 2013).

Nie ulega wątpliwości, iż po wstąpieniu Polski do strefy euro Rada Polityki Pieniężnej utraci posiadane dotychczas kompetencje. Zmiana statusu państwa w obszarze Unii Gospodarczej i Walutowej jest jednak na chwilę obecną nieokreślona w czasie. W związku z powyższym istnieje możliwość przededefiniowania dotychczasowego charakteru i struktur Rady Polityki Pieniężnej. Warto jednak pamiętać, iż są to zmiany, o których można aktualnie rozmawiać, ale nie należy ich jeszcze wprowadzać. Przystąpienie państwa do strefy euro wiąże się z wypełnieniem wszystkich wyznaczonych przez unijne instytucje kryteriów konwergencji. Przededefiniowanie zakresu działalności Rady Polityki Pieniężnej bez założonej perspektywy czasowej zmiany statusu kraju w ramach Unii Gospodarczej i Walutowej mogłoby być równoznaczne z zachwianiem struktur dotychczas obowiązującej polityki pieniężnej. W związku z powyższym zmiany, które powinny zostać dokonane w obszarze ustawy zasadniczej, choć wiążą się z szeregiem implikacji dla kolejnych obowiązujących na poziomie państwa regulacji, powinny zostać wprowadzone w momencie określenia daty przystąpienia Polski do strefy euro, która będzie miała potwierdzenie i uzasadnienie w obowiązującym prawie.

Podsumowanie

Perspektywa uzyskania przez Polskę statusu pełnoprawnego członka w ramach Unii Gospodarczej i Walutowej to wyraz pełnej integracji z państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Mimo iż wśród władz państwa brakuje jednomyślności w kwestii wyznaczenia ram czasowych związanych z wprowadzeniem euro, jest to zmiana, która na poziomie kraju zostanie zrealizowana. Polska przystępując do Unii Europejskiej, zobowiązała się zastąpić dotychczasową walutę narodową – euro. Wypełnianie narzuconych przez unijne prawo kryteriów konwergencji stanowi dowód, iż sprawa przekształcenia polityki pieniężnej kraju to jedynie kwestia czasu. Przeprowadzenie referendum ws. zmian zapisów ustawy zasadniczej nie jest w tym przypadku konieczne.

Podstawowym problemem, przed którym stoi obecnie państwo jest potrzeba dostosowania prawodawstwa do zapisów unijnych. Zmiana wybranych artykułów ustawy zasadniczej pozostaje w tym aspekcie elementem fundamentalnym. Istotne jest, aby przekształcenia zostały przeprowadzone w kontekście wyznaczonych wcześniej ram czasowych, co pozwoli

uniknąć kolizji w prawie państwa i Unii Europejskiej. Modyfikacje Konstytucji RP związane z przekształceniami Narodowego Banku Polskiego wiążą się z konsekwencjami nie tylko dla wskazanej instytucji. Nowelizacja powinna zostać przeprowadzona z uwzględnieniem wszelkich regulacji na poziomie kraju poruszających w swoich zapisach kwestie polityki pieniężnej. Bezczynność władz państwa w tym zakresie może negatywnie wpłynąć na wizerunek kraju w ramach unijnych struktur. Brak wypełnienia kryteriów konwergencji może zostać odebrany przez państwa należące do strefy euro jako wyraz sprzeciwu wobec pogłębienia dotychczasowej integracji. Perspektywa „wykreowania” takiej sytuacji, ze względu na napięte relacje w ramach Unii Europejskiej spowodowane Brexitem może negatywnie wpłynąć na dalszą współpracę z Polską. Ze względu na korzyści związane z członkostwem państwa w Unii Europejskiej jest to scenariusz, do którego realizacji władze państwa nie powinny dopuścić.

Bibliografia

- Gajos-Kaniewska D. (2012), *Konstytucjonalisci o przyjęciu euro: potrzebna zmiana konstytucji*, „Rzeczpospolita”, <http://www.rp.pl/artykul/961535-Konstytucjonalisci-o-przyjeciu-euro--potrzebna-zmiana-konstytucji.html> [dostęp: 05.02.2018].
- Gorzela G., Götz M., Nowak B., Nowak-Far A., Orłowski W.M. (2017), *Co dalej z euro? Trzy scenariusze dla Polski*, Polska Fundacja im. Roberta Schumana, Warszawa.
- Integracja Polski ze strefą euro: uwarunkowania członkostwa i strategia zarządzania procesem* (2005), Ministerstwo Finansów, http://www.finanse.mf.gov.pl/documents/764034/1432744/1_Integracja_Polski_ze_strefa_euro_19_08_2005.pdf [dostęp: 20.02.2018].
- Jaskiernia J., *Konstytucja, a wejście Polski do strefy euro*, <http://przeglad-socjalistyczny.pl/opinie/aziemski/1092-jaskiernia> [dostęp: 20.02.2018].
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku.*
- Majchrzak K. (2013), *Prawne aspekty wprowadzenia euro w Polsce*, „Analiza Natolińska”, nr 8(66), http://www.natolin.edu.pl/pdf/analizy/Natolin_Analiza_8_2013.pdf [dostęp: 08.02.2018].
- Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (2012), „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej”, nr C 326/47.
- O NBP* (2018), http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/o_nbp/o_nbp.html [dostęp: 20.02.2018].
- Sopoćko A. (red.) (2008), *Polska w strefie euro, nowe perspektywy wzrostu*, Wydział Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa
- Sporek T. (2015), *Perspektywy i konsekwencje wprowadzenia euro w Polsce – bilans korzyści i kosztów*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, nr 228.
- Stryjek J. (2009), *Konwergencja nominalna a konwergencja realna – kiedy będzie możliwe wprowadzenie euro?*, (w:) Informator: *Euro w Polsce w roku 20...? Ekonomiczne, polityczne i społeczne aspekty rezygnacji z waluty narodowej*, Fundacja „Universitatis Varsoviensis”, Warszawa, http://kiedyeuro.polska.edu.pl/pub/konwergencja_nominalna_a_konwergencja_realna.pdf [dostęp: 10.02.2018].
- Wójcik C. (2008), *Integracja ze strefą euro. Teoretyczne i praktyczne aspekty konwergencji*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

The Perspective of Poland's Accession to the Euro Area and Amendment of the Constitution

Summary

The accession of Poland to the European Union on 1 May 2004 was an unequivocal declaration of full accession to the euro area in the subsequent time perspective. The accession with the rights of a full member to the Economic and Monetary Union is possible when the country meets, among other things, the criteria of legal convergence. They are equivalent with the need to adapt the regulations and provisions of national law to the EU standards which are applicable to Member States belonging to the euro area. The amendment to the Constitution of the Republic of Poland is indispensable in this respect. The accession of Poland to the euro zone means the need to redefine the monetary policy of the country and thus to redefine the competence of the institutions dealing with financial matters at the state level, i.e. the National Bank of Poland and of the Monetary Policy Council. Part of the competence held so far in order to introduce the euro in Poland will have to be assigned to the institutions of the European Union, primarily the European Central Bank.

The aim of the article is to demonstrate the areas as part of the Constitution of the Republic of Poland, which, under the perspective of the accession of Poland to the euro area requires amendments. The decision method applied will allow the indication of the structural elements which require redefining or specifying, but the practical consequences of their change will also be indicated. In addition, the theoretical frames created will allow the definition of the validity of a possible referendum about the changes in the existing records in the Constitution. In view of the above, the article is of the research nature.

Key words: Constitution, National Bank of Poland, Monetary Policy Council, euro area, Economic and Monetary Union, European Central Bank.

JEL codes: F15, F33, F36

Artykuł zaakceptowany do druku we wrześniu 2018 r.

Afiliacja:

mgr Joanna Karpińska-Olszewska

mgr Anna Kotasińska

Uniwersytet Wrocławski

Wydział Nauk Społecznych

Instytut Stosunków Międzynarodowych

ul. Koszarowa 3

51-149 Wrocław

e-mail: joanna.karpinska-olszewska@uwr.edu.pl

e-mail: anna.kotasinska@uwr.edu.pl